

SCHOOL VOOR SPECIAAL BASISONDERWIJS

DE WINDROOS

Antipestprotocol

2026-2027

*SBO de Windroos
Larikstraat 11
7572 DE Oldenzaal
0541-532418*

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	3
2. PLAGEN OF PESTEN	3
3. VORMEN VAN PESTGEDRAG	3
4. ROLLEN BIJ HET PESTEN.....	4
5. SIGNALEREN PESTGEDRAG	4
6. DE VIJFSPORENAANPAK.....	5
7. PREVENTIE VAN PESTGEDRAG	6
8. CONSEQUENTIES BIJ PESTGEDRAG	8
9. AANSPREEKPUNT PESTEN OP SBO DE WINDROOS	9
10. ROL VAN DE ANTI-PESTCOÖRDINATOR (APC)	9
BIJLAGE 1: STAPPENPLAN ANTI-PESTPROTOCOL	10

1. Inleiding

SBO De Windroos streeft naar een veilig schoolklimaat waarin alle leerlingen zich gezien, gehoord en gerespecteerd voelen. Een sociaal veilig klimaat is een voorwaarde voor leren en ontwikkelen. Dit antipestprotocol beschrijft hoe de school pestgedrag voorkomt, signaleert en aanpakt en maakt duidelijk welke verantwoordelijkheden daarbij horen voor leerlingen, ouders en medewerkers.

Dit protocol is onderdeel van het bredere veiligheidsbeleid van de school en voldoet aan de wettelijke verplichting om sociale veiligheid structureel te borgen. Pesten wordt op SBO De Windroos niet getolereerd.

2. Plagen of pesten

definitie en voorbeelden (Volgens Professor Bob van der Meer)

Plagen

We spreken van plagen wanneer leerlingen min of meer aan elkaar gewaagd zijn. Het gedrag bij plagen is onschuldig, is niet systematisch en gaat meestal om een vorm van spel. Plagen wordt door de betrokkenen niet bedreigend of echt vervelend ervaren. De machtsverhouding is gelijk of bijna gelijk. Bij plagen loopt de geplaagde geen blijvende psychische en/of fysieke schade op en is hij/zij in staat zich te verweren.

Pesten

We spreken van pesten als een persoon, die niet/ minder in staat is zichzelf te verdedigen, regelmatig en systematisch buitengesloten, bedreigd en/of geïntimideerd wordt door een of meerdere individuen. Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld. Pesten heeft negatieve gevolgen voor het slachtoffer. Pesten is een vorm van geweld en/of handeling met een negatieve bedoeling (schaden, buitensluiten) en daarmee bedreigend en grensoverschrijdend. Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan en moet door iedereen serieus genomen worden.

3. Vormen van pestgedrag

Pesten kan allerlei vormen aannemen. Hieronder volgen zes categorieën met voorbeelden van het bijbehorende gedrag.

1.Verbaal

Schelden, dreigen, belachelijk maken, uitlachen of een bijnaam geven op basis van lichaamskenmerken, (etnische) afkomst, geloof of seksuele voorkeur of naar aanleiding van een verkeerd antwoord in de klas. Ongewenste berichtjes sturen op social media, opmerkingen verspreiden, het gebruik van social media om opmerkingen (met de bedoeling om iemand voor gek te zetten) foto's of filmpjes te verzenden.

2.Fysiek

Trekken, duwen, spugen, schoppen, slaan, laten struikelen, krabben, bijten of aan de haren trekken.

3.Intimidatie

Een leerling achternalopen of opwachten, iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren, klem zetten, dwingen om bezit af te geven of seksuele intimidatie.

4.Isolatie

Uitsluiten door een klasgenoot voortdurend duidelijk te maken dat hij/zij niet gewenst is, over hem/haar roddelen of te negeren.

5.Stelen of vernielen van bezittingen

Afpakken, beschadigen en kapotmaken van spullen.

6.Cyberpesten

Cyberpesten, digitaal pesten of digipesten zijn alle drie vormen van pesterijen die gebruik maken van ICT om anderen te pesten. Meestal wordt er gebruik gemaakt van social media, soms gebeurt dit via de telefoon of e-mail. Cyberpesten uit zich meestal door beledigingen of vernederende boodschappen te sturen via social media en het plaatsen van foto's, filmpjes en privégegevens van anderen.

4. Rollen bij het pesten

Bij het pesten zijn meerdere partijen betrokken: de gepeste leerling(en), de pester(s), de zwijgende middengroep, de teamleden en de ouders. Om pesten aan te pakken is het nodig dat alle partijen betrokken worden bij de uitvoering van het beleid. SBO De Windroos werkt hierbij volgens de vijfsporenaanpak (zie punt 6).

5. Signaleren pestgedrag

Groepsniveau

Leraren hebben een sleutelrol in de aanpak van het pesten. Zij zijn de eerstverantwoordelijken voor de aanpak van het pesten. Het is belangrijk dat zij pesten vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden. De leraren worden ondersteund door de KC'ers en orthopedagoog die, als het nodig is, ook buiten de klas met individuele kinderen of met groepjes kinderen aan de slag gaan. Voor deze fase wordt spoor 1 en 2 gevolgd (zie 5 sporenbeleid hieronder). Bij herhaling wordt ook spoor 3 gevolgd en schakelt de leerkracht de anti-pestcoördinator in en noteert de genomen stappen in het leerlingvolgsysteem van Parnassys.

De ouders

In deze fase zal de leerkracht de ouders op de hoogte stellen. Afhankelijk van de ernst van de zorg, kan de intern begeleider of orthopedagoog hierin meegenomen worden. Bij zeer zorgelijke situaties zal er een door school georganiseerd gesprek plaatsvinden met alle ouders uit de groep om te praten over de oplossing. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. De leerkracht biedt altijd hulp aan het gepeste kind en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

6. De vijfsporenaanpak

De Vijfsporenaanpak is een manier om in scholen en andere instellingen waar kinderen samenkomen het pesten aan te pakken. Deze aanpak richt zich op alle betrokkenen: het gepeste kind, de pesters, de ouders, de klas- of groepsgenoten en de school of het kindercentrum. De Vijfsporenaanpak is bedacht en uitgewerkt door Bob van der Meer, die al sinds de jaren tachtig aandacht vraagt voor pesten.

Spoor 1: Het gepeste kind steunen

Dat wil zeggen:

- Er wordt altijd individueel met een leerling gepraat, zodat de leerling zijn verhaal kan doen en de leerkracht (of anderen) in kan schatten of er sprake is van pesten

Als er sprake is van pesten:

- Het probleem van het kind serieus nemen
- Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen
- Samen met het kind werken aan die oplossingen
- Eventueel deskundige hulp van buiten inschakelen (bijvoorbeeld een weerbaarheidstraining of sociale vaardigheidstraining)
- Zorgen voor vervolgesprekken.

Spoor 2: begeleiding van de pester

Dat wil zeggen:

- Er wordt altijd individueel met een leerling gepraat, zodat de leerling zijn verhaal kan doen en de leerkracht (of anderen) in kan schatten of er sprake is van pesten

Als er sprake is van pesten:

- Het gedrag wordt begrensd en benoemd
- Bespreken wat pesten voor een ander betekent
- Het kind helpen zijn relaties met andere kinderen te verbeteren
- Zorgen dat het kind zich veilig voelt en uitleggen wat jij als leerkracht (of andere medewerker) daaraan gaat doen
- grenzen stellen en die consequent handhaven
- het kind helpen zich aan regels en afspraken te houden
- zorgen voor vervolgesprekken. Dit kan de leerkracht zelf doen of overdragen aan de KC'er, orthopedagoog of anti-pestcoördinator. De anti-pestcoördinator wordt altijd geïnformeerd over de gesprekken. Dit wordt ook aan de leerling kenbaar gemaakt. De anti-pestcoördinator of leerkracht bewaakt het proces.

Spoor 3: Betrekken van ouders

Dat wil zeggen:

- De leerkracht, KC'er, orthopedagoog, anti-pestcoördinator of ander verantwoordelijke meldt in het geval van pesten dit altijd aan ouders van de gepeste en de pestende leerlingen en bespreekt de te volgen maatregelen
- Er wordt ouders informatie en advies gegeven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt.
- Zo nodig worden ouders doorverwezen naar deskundige hulp.

- Als de leerkracht deze melding doet, bespreekt hij altijd met de antipestcoördinator de verkregen informatie uit deze gesprekken en de acties die ondernomen zijn

Spoor 4: De groep betrekken

Dat wil zeggen:

- De leerlingen kunnen altijd pestsituaties melden bij de leerkrachten/ antipestcoördinator. Dit kan in een gesprek maar bv ook door middel van een briefje.
- Als er gepest wordt, dan volgt er gesprek met alle kinderen van de groep over pesten en hun eigen rol daarin
- Er wordt met de kinderen overlegd over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen, waarbij ze zelf eventueel een actieve rol spelen
- De leerkracht/ antipestcoördinator voert deze gesprekken en ziet toe op het uitvoeren van de oplossingen.
- Zowel de leerkracht als de antipestcoördinator zijn altijd op de hoogte van de informatie uit het gesprek en de mogelijke oplossingen.

Spoor 5: Schoolbrede verantwoordelijkheid

Dat wil zeggen:

- De leerkracht/ ouder/ leerling meldt een incident bij de antipestcoördinator, KC'er, orthopedagoog en/ of locatieleider/ directeur. De antipestcoördinator wordt altijd op de hoogte gebracht van een incident. Er wordt een notitie gemaakt in ParnasSys bij de gepeste en de pestende leerling.
- SBO de Windroos neemt nadrukkelijk stelling tegen pesten en ontwikkelt een duidelijk beleid
- SBO de Windroos zorgt dat alle medewerkers voldoende bekend zijn met pesten in het algemeen en in staat zijn het pesten in de eigen groep te herkennen en aan te pakken.

De signaalkaart pesten kan een goed hulpmiddel zijn om een situatie goed in te schatten.

<https://www.stoppestennu.nl/signaalkaart-pesten-de-6-pest-alerts-bron-radboud-universiteit-en-ape-management>

7. Preventie van pestgedrag

Preventie is een structureel onderdeel van het dagelijks handelen op SBO De Windroos en is expliciet gekoppeld aan de schoolregels en het pedagogisch-didactisch handelen in de klas. De school hanteert duidelijke en voorspelbare gedragsregels, gebaseerd op respect, verantwoordelijkheid en zorg voor elkaar. Deze regels worden zichtbaar gemaakt in de school, expliciet aangeleerd en consequent toegepast.

Aanleren en onderhouden van gedrag

- Gedragsverwachtingen worden aangeleerd via gedragsfilmpjes volgens de volgorde *goed – fout – goed*, gevolgd door een gedragsles waarin het gewenste gedrag actief wordt geoefend.
- Deze gedragslessen worden structureel aangeboden na de zomervakantie en na de kerstvakantie en tussentijds herhaald wanneer de groeps- of schoolsituatie daar aanleiding toe geeft.

Sociaal-emotioneel leren (Kwink)

- SBO De Windroos werkt schoolbreed met de methode Kwink.
- In schooljaar 2025–2026 wordt één Kwink-les per twee weken gegeven.
- Vanaf schooljaar 2026–2027 wordt de methode verder geïmplementeerd en verdiept.
- Iedere groep beschikt over een jaarkalender waarop de actuele Kwink-lesdoelen zichtbaar zijn.
- De Kwink-doelen zijn gekoppeld aan de gedragsverwachtingen vanuit de ABC-methodiek, Rots & Water en – voor de onderbouw – Schatkist.

Monitoren van welbevinden en groepsdynamiek

- Leerkrachten nemen twee tot drie keer per jaar de vragenlijsten Welbevinden (WB) en Betrokkenheid (BT) af via LooQin.
- Op basis van de resultaten wordt per groep een groepsdoel geformuleerd.
- Groepsdoelen hangen zichtbaar in de klas en worden voor elke vakantie geëvalueerd, bijgesteld of vervangen.
- Groepsdoelen worden vastgelegd als interventie binnen LooQin en geëvalueerd in het logboek.
- Indien nodig wordt, afhankelijk van de groepsdynamiek en het leefklimaat, een sociogram afgenomen.
- Op basis van de uitkomsten van sociogrammen en vragenlijsten worden acties ingezet op individueel en/of groepsniveau.

Positieve bekrachtiging

- Ter ondersteuning van groepsdoelen wordt gewerkt met een beloningssysteem (beloningspot met sterren).
- Positief gedrag wordt actief benoemd en bekrachtigd.

Gedragsaanpak en consequenties (ABC-methodiek)

- De school handelt volgens de ABC-methodiek
- In iedere klas hangt de ABC-piramide.
- Gedrag wordt systematisch ingeschaald en gekoppeld aan passende interventies en consequenties.
- Bij ernstig of gewelddadig gedrag wordt, indien nodig en in overleg met het SchoolOndersteuningsteam (SOT), een nadenkblad ingezet.
- Het nadenkblad wordt ingevuld en ondertekend door leerling, ouders en leerkracht en vastgelegd in ParnasSys.

Rots & Water

- Iedere groep ontvangt jaarlijks een basisaanbod van 8 tot 10 Rots & Water-lessen, gericht op weerbaarheid en sociale competenties.
- Aanvullend aanbod op subgroepsniveau is mogelijk in overleg met het SOT.

Traumasensitief onderwijs

- Door middel van professionele scholing is er teambreed aandacht voor traumasensitief onderwijs.
- In het dagelijks handelen staan veiligheid, voorspelbaarheid en relatie centraal.

Kindgesprekken en groepsafspraken

- Vanaf groep 3 worden aan het begin van het schooljaar kindgesprekken gevoerd.
- In deze gesprekken staat het welzijn van de leerling centraal en wordt een individueel doel geformuleerd.
- Aan het begin van elk schooljaar worden samen met de leerlingen afspraken gemaakt over omgangsvormen, conflicthantering en het verschil tussen plagen en pesten.

Samenwerking en ondersteuning

- Het SOT komt wekelijks bijeen; jeugdconsulenten sluiten tweewekelijks aan.
- Bij signalen van pestgedrag of zorgen over sociaal-emotioneel functioneren kunnen leerlingen hierin worden ingebracht.

Ouderbetrokkenheid en communicatie

- Tijdens contactmomenten met ouders wordt structureel aandacht besteed aan het welzijn van de leerling.
- Bij tussentijdse zorgen wordt contact opgenomen met ouders.
- In de schoolgids en/of op de website is informatie opgenomen over pesten en sociale veiligheid, met een oproep aan ouders om contact op te nemen bij signalen of vermoedens van pestgedrag.
- Indien nodig wordt via nieuwsbrieven of weekbrieven aandacht besteed aan dit thema.
- Ouders kunnen altijd contact opnemen met de anti-pestcoördinator om situaties of zorgen te bespreken.

8. Consequenties bij pestgedrag

Pesten valt onder grensoverschrijdend gedrag. Als er gepest wordt treedt het protocol grensoverschrijdend gedrag in werking. Indien de problematiek meer vraagt, dan wat wij kunnen bieden, dan schakelen we hulp in van een externe

deskundige. In ernstige gevallen, kan de school overgaan tot schorsing en/of verwijdering van de leerling.

9. Aanspreekpunt pesten op SBO De Windroos

Indien er sprake is van pesten, dan is de groepsleerkracht de aangewezen persoon om in eerste instantie contact mee op te nemen. Kinderen en ouders kunnen ook terecht bij de directeur, locatieleider, de KC'er, de orthopedagoog of de anti-pestcoördinatoren.

10. Rol van de anti-pestcoördinator (apc)

De apc heeft een actieve rol in het voorkomen en tegengaan van pesten. De apc zorgt voor de uitvoering van dit protocol. De apc ondersteunt het management en de leerkrachten bij voorkomende incidenten. Zo nodig en in overleg met het management en de leerkrachten neemt de apc de uitvoerende rol op zich. Hij/ zij betreft de leerkrachten altijd bij de acties en informeert het management. De apc is, naast de leerkrachten, het aanspreekpunt voor leerlingen en ouders. Zij kunnen bij de apc incidenten melden en zorgen bespreken. De apc bespreekt deze meldingen altijd met de verantwoordelijke leerkracht en informeert het management. Eventueel zoekt de apc samen met de ouders en de leerlingen naar passende hulp en de apc is op de hoogte van het verloop van het hulptraject.

Anti-pestcoördinator:

Sandy Boerrigter (orthopedagoog)

BIJLAGE 1: Stappenplan anti-pestprotocol

Stap 1 Signaleren en analyseren

De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de leerling die pest (de pester) en de leerling die gepest wordt (de gepeste). Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. Indien wenselijk kan de leerkracht de ib-er en orthopedagoog op de hoogte stellen. Het team wordt op de hoogte gesteld van het pestgedrag i.v.m. toezicht op het plein e.d.

Stap 2 Aanpak anti-pestten

De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan/te stoppen. Als er meerdere kinderen uit de groep betrokken zijn bij het pestgedrag zal de leerkracht klassikaal aandacht schenken aan het probleem, waarbij groepsafspraken herhaald worden en waarbij gebruik gemaakt kan worden van beschikbare methoden (oa kinderen en hun sociale talenten, Rots en Water). Er zal benadrukt worden dat alle kinderen zich veilig moeten voelen op school. Het melden van pesten is geen klikken. Angst om zaken te melden zal moeten worden weggenomen. Natuurlijk wordt er ook met de grote groep kinderen die niet direct betrokken is gesproken. Hun gedrag, en de wijze waarop zij beide betrokken partijen kunnen helpen om het verkeerde gedrag te wijzigen, is onderwerp van gesprek. Binnen één week vindt eerste evaluatie plaats. Leerkracht zal nauwkeurig observeren.

Stap 3 Eventueel inlichten ouders

In geval dat ouders melding hebben gemaakt van pestgedrag wordt teruggekoppeld naar de ouders. Er worden mededelingen gedaan m.b.t. de afspraken. Met de ouders wordt afgesproken dat er na de eerste evaluatie weer contact opgenomen zal worden. Deze stap zal ook worden genomen als de leerkracht de situatie als 'ernstig' inschat, zonder dat ouders melding hebben gemaakt.

Stap 4 Eerste evaluatie aanpak

Gesprek met pester en gepeste (leerkracht kan zelf inschatten wat het beste is: gezamenlijk of afzonderlijk). De evaluatie wordt ingevuld in ParnasSys

Is het gelukt om de afspraken na te komen?

Zo ja: dan de afspraken handhaven/bijstellen en een volgend gesprek over twee weken.

Zo nee: analyse opstellen, waardoor het misgegaan is. Leerkracht overlegt met Ib-er en/ of orthopedagoog. Er wordt een handelingsplan opgesteld voor de komende twee weken. Team wordt hiervan op de hoogte gebracht. Dit wordt met de ouders gecommuniceerd.

Stap 5 Tweede evaluatie

Na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen leerkracht en leerlingen. Verslag wordt uitgebracht aan ib-er en/of orthopedagoog. Zijn de effecten positief: dan langzamerhand afbouwen. Zo niet: nieuw handelingsplan opstellen, waarbij IB'er

en orthopedagoog actief meedenken. Alle concrete acties en afspraken worden door de leerkracht vastgelegd in een plan.

Opmerkingen:

- Alle concrete acties en afspraken worden door de leerkracht vastgelegd in de klassenmap.
- Acties en afspraken dienen erop gericht te zijn het pesten onmiddellijk te stoppen en het gedrag te veranderen.
- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk. Eventueel kan er besloten worden om een stap 6 te ondernemen:

Stap 6 Gesprek met alle ouders

Gesprek met alle ouders uit de groep over het pestprobleem in de groep. Dit met name als er sprake is van een grote zwijgende groep onder de klasgenoten die niet op het pestgedrag reageert of durft te reageren. Dit gesprek wordt geleid door een directielid, intern begeleider of orthopedagoog. De leerkracht(en) van de groep zijn op deze avond aanwezig. Doel: informatieverstrekking en wat kunnen ouders doen om het gedrag te beïnvloeden? Er zal ook gestimuleerd worden dat ouders onderling contact zoeken. In het uiterste geval kunnen in goed overleg met alle partijen (leerkrachten, team, ouders, ib-er, orthopedagoog en directie) nog twee stappen gezet worden:

Stap 7 Tijdelijk andere groep

Een leerling (pester of gepeste) wordt tijdelijk in een andere groep geplaatst.

Stap 8 Schorsing

De pester wordt geschorst voor maximaal vijf dagen. Mocht dit meerdere keren noodzakelijk zijn dan zal er met het Bevoegd Gezag worden overlegd of er een verwijderingsprocedure voor de pester(s) in gang kan worden gezet. Zie hiervoor het KONOT-veiligheidsplan → schorsing en verwijdering..